

F. 317—320 albe.

F. 320 v. Însemnarea cu litere chirilice:

Învrednicindu-ne și noi nevrednicii robi al lui D<umne>zeu și slujitori ai sfintei mîn<ă>stiri Tismana, Chyriac ieroshim<o>n<a>h și d<u>hov<nic> și Ștefan ierod<i>acon> a ceti pre această sf<i>ntă și d<umne>zeiască ev<an>gh<eclie>, purtători de grijă fiind spre păzirea sfintelor cărți, am îndrăznit a ne scrie păcătoasele nume întru smereniia d<u>hului rugîndu-ne a fi ertați și a zice toți: D<umne>zeu să-i iarte!

(semnat) Chiriac ieroshimonah, d<u>hov<nic> Tism<enei> obstejn<i>cesc.

(semnat, alt scris) Ștefan ierodiacon Tism<enei> Buc<u>r<e>șteanu.

1811 apr<ilie> 16 zile.

Sub această însemnare, cu litere chirilice:

După socoteala făcută astăzi, această sfîntă evanghelie are ani 477 de la scrierea sa, 1882, mai. File 321¹.

Grafia (fig. 1). În pagina de 31 (— 31,4) × 24 (— 24,4) cm textul se înscrie pe o suprafață de circa 20 × 13 cm, lăsînd o margine mai lată pe laturile exterioare și mai îngustă la cotor. Pe această suprafață, copistul așterne textul evangheliilor cu un scris ordonat în cîte 21 de rînduri, cu cerneală neagră-verzuie. Pe lîngă evangheliile, scrise pe o singură coloană, la începutul manuscrisului (f. 1—14), se găsesc o serie de tabele — uneori pe două coloane — utilizînd o literă mai mică decît cea obișnuită. Surprinzător este faptul că lipsesc frontispiciile obișnuite la asemenea tabele; începutul lor nu este marcat decît de titlul scris cu aur sau cu roșu, iar cifrele cu albastru și roșu. Fiecare evanghelie este precedată de lista «capetelor» (glave), scrisă cu vădită lipsă de ornamentare, adesea fără o despărțire între «capete». Pe lîngă începutul fiecărei evanghelii — cu frontispicii și titlu ornamentat, scris cu aur pe fond roșu — fiecare pagină este împodobită de însemnări marginale sau în text: pericopele (zacealele) cu aur pe fond roșu, «capetele» și monograma evanghelistului cu cerneală albastră, rînduri marginale sus și jos sau în text cu cerneală roșie, indicînd sărbătorile cînd se citește pericopa și începutul și sfîrșitul ei. Dacă adăugăm punctuația cu roșu sau cu aur pe roșu, textul scris cu cerneală neagră-verzuie este înfrumusețat în acest fel de varietatea coloristică: aur, roșu, albastru. Dar acest efect a dispărut astăzi în multe locuri din cauza calității inferioare a cernei negre, a culorii albastre și a aurului: groasă și prost preparată, ea s-a spălat din cauza umidității, s-a lipit sau și-a pierdut chiar de la început uniformitatea. În schimb, cerneala roșie — cu excepția primelor 14 pagini unde este de o culoare brun spălăcit — are o strălucire care se păstrează și astăzi. Scrierea prezintă pe lîngă defectele tehnice menționate și numeroase greșeli. Uneori copistul încurcă cernelurile: scrie cu roșu textul destinat culorii albastre sau negre, și invers; se corectează prin răsătură, adaugă în margine cuvintele sărite, greșește unele dintre ele, iar pe altele le trunchiază sau le omite. În special, scrierea își pierde acurateța cu cît înaintează către sfîrșit. S-ar părea că scriitorul a lucrat în condiții dificile, fiind lipsit de materiale de prima calitate, iar numeroasele greșeli lasă impresia că ar fi fost un om în

¹ În text mai sînt două însemnări lipsite de valoare: la f. 2v. cu un scris chirilic din secolul XVIII, «Evanghelie ferecată»; la f. 141, o însemnare marginală, privind o corectură a textului. Corectura a fost introdusă în text după ce s-au ras cuvintele greșite. Ulterior s-a ras și însemnarea marginală. Corectura pare a fi contemporană sau aproape contemporană cu scrierea textului.